



## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Pintura

|                       |                     |        |       |              |
|-----------------------|---------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Pintura             |        |       |              |
| Código                | P01G010V01404       |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Belas Artes |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS       | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                   | OB     | 2º    | 2C           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego  |        |       |              |
| Departamento          | Pintura             |        |       |              |
| Coordinador/a         | Huete Vales, Angel  |        |       |              |
| Profesorado           | Huete Vales, Angel  |        |       |              |
| Correo-e              | anaxel@uvigo.es     |        |       |              |
| Web                   |                     |        |       |              |

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Descrición xeral | <p>Esta materia trata sobre a aplicación de estratexias específicas, teóricas e prácticas dirixidas a dotar ao alumno das capacidades e coñecementos imprescindibles para unha correcta operatividade intelectual e técnica nas tarefas propias da produción pictórica.</p> <p>A pintura é unha actividade artística destinada a unha experiencia sensorial, intelectual e de certa complexidade, e sèrvese da ordenación e xustaposición de recursos materiais, plásticos e conceptuais en forma de marcas visuais. O territorio ampliado da pintura emprega signos visuais, xunto con outros procesos de significación que a técnica, a historia e o contexto implican no feito pictórico.</p> <p>O coñecemento perceptivo é inseparable da experiencia mental acumulada e dos procesos intelectivos de formación de ideas e de modelos. Proporase, por tanto, un proceso no que participen tres elementos de relación: a materia, os signos visuais básicos (plásticos e icónicos) e os sistemas a través dos cales materia e signos articulan coñecemento.</p> <p>Por outra banda, os elementos de significación, con independencia da presenza material de pintura, abren outra vía cara a ampliación do territorio da pintura a obras non realizadas con materia pictórica que, non obstante, maniféstanse en consonancia con esa tradición e establecen relacións de permeabilidade con outros medios.</p> <p>É na relación de complementariedade onde con frecuencia se polarizan sínteses de pensamento por pares de oposición retórica, ao estilo de: teoría e práctica, intelectual e técnico, distante e próximo, frío e emotivo, racional e místico, obxectivo e subxectivo, reflexivo e espontáneo, etc., desde onde se proporá abordar os aspectos relativos á natureza conceptual, formal e material da pintura así como tamén establecer a relación de diferenza que vai desde a representacionalidade como reprodución icónica (fotográfica, por exemplo) da realidade ata a obxectividade, ben matérica, ben enunciativa (abstracción) como realidade mesma.</p> <p>Esta materia desenvolve a aprendizaxe teórica e práctica no propio exercicio da produción pictórica.</p> |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Competencias de titulación

|        |                                                                                                                                                                                                                             |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                             |
| A5     | Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores |
| A6     | Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte                                                                                                             |
| A7     | Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica                                                                                           |
| A9     | Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística                                                                                                                       |
| A12    | Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística                                                 |
| A14    | Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística                                                                               |
| A31    | Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.                                                                                     |
| A32    | Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias                                                                                     |

|     |                                                                                                                                       |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A33 | Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento |
| A42 | Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística    |
| A43 | Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística    |

### Competencias de materia

| Resultados previstos na materia                                                                   | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Coñecemento dos xéneros e tendencias do panorama actual da arte desde unha perspectiva pictórica. | A5<br>A6<br>A7                        |
| Coñecemento dos materiais e útiles propios da práctica pictórica.                                 | A12<br>A14                            |
| Coñecemento dos procedementos aplicados á creación pictórica.                                     | A9<br>A12                             |
| Coñecemento de métodos de produción pictórica.                                                    | A9<br>A12                             |
| Coñecemento do vocabulario e do código pictóricos.                                                | A6<br>A7                              |
| Capacidade para entender a pintura no conxunto das artes.                                         | A5<br>A6<br>A7                        |
| Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais pictóricos.                                 | A31<br>A32                            |
| Capacidade para xerar e xestionar de xeito básico unha imaxe pictórica.                           | A31<br>A32                            |
| Capacidade básica para integrar distintas disciplinas na produción de imaxes.                     | A31<br>A33                            |
| Habilidade para construír unha pintura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.             | A42<br>A43                            |
| Habilidade para xerar sistemas de produción pictórica nun nivel básico.                           | A42<br>A43                            |
| Habilidade básica para integrar diferentes disciplinas na produción de imaxes.                    | A42<br>A43                            |
| Habilidade para a utilización de materiais non pictóricos na produción de imaxes.                 | A42<br>A43                            |

### Contidos

| Tema                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - Natureza conceptual, formal e material da pintura. Breve consideración de antecedentes referidos a movementos históricos de ruptura convertidos en referentes paradigmáticos, por exemplo: romanticismo, realismo, expresionismo, cubismo, abstracción, surrealismo, etc. | -Comprobación da relación entre conceptualidade e formalidade na obra de artistas tamén de referencia, como Malevich ou Magritte. Consideración de outras disciplinas: arquitectura, deseño, música, etc.                                                                                            |
| - Desenvolvemento do vocabulario pictórico e o sistema de categorías asociadas á abstracción e a fotografía así como a outras disciplinas pictóricas.                                                                                                                       | -Manexo de fontes documentais da imaxe. O coñecemento a través de imaxes producidas por outros (coñecemento vicario), imaxes artísticas, fotográficas e técnicas. A instrumentalización destas imaxes, a cita, o apropiacionismo, etc. A fotografía como referente documental, técnico e discursivo. |
| - O trazo, a pegada e o xesto na pintura. Os signos indíxenos como sinais inefables na fotografía e nalgúns procesos abstractos.                                                                                                                                            | -Relación entre referencialidade icónica e indicialidade, outros sistemas e recursos cara a discursividade. Consideración dos signos visuais.                                                                                                                                                        |
| - Dimensións materiais, simbólicas e culturais dos soportes e formatos. Connotacións dos materiais.                                                                                                                                                                         | -Natureza dos referentes artísticos que compoñen o imaxinario popular en relación cos referentes que se establecen no imaxinario de iniciados.                                                                                                                                                       |
| - Introducción ao espazo pictórico: espazo ilusionista, espazo descontínuo, espazo pantalla, espazo fragmentado e outras consideracións.                                                                                                                                    | - Valoración da realidade: diferenciación, xeneralización, punto de vista, distancia, as partes e o todo, orde e caos, definición e verosimilitude.                                                                                                                                                  |
| -Conceptualidade e formalismo, e a súa relación dialéctica.                                                                                                                                                                                                                 | -Desenvolvemento dos aspectos ligados á pintura como obxecto e como representación.                                                                                                                                                                                                                  |
| - Emotividade e distancia, dous parámetros que interactúan.                                                                                                                                                                                                                 | -Emotividade e distancia noutras disciplinas: música, teatro, etc.                                                                                                                                                                                                                                   |

- Desenvolvemento dos aspectos de organización -A composición en relación á textura e á indicialidade. e composición pictórica. Consideración das tendencias compositivas. A composición e a abstracción.

- Valores culturais na comunicación.  
Discursividade e carga ideolóxica (retórica).

-Análise e lectura da obra pictórica.

(\*)(\*)

(\*)(\*)

## Planificación

|                                         | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Actividades introdutorias               | 4             | 6                  | 10           |
| Presentacións/exposicións               | 8             | 12                 | 20           |
| Traballos de aula                       | 40            | 60                 | 100          |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 4             | 6                  | 10           |
| Debates                                 | 4             | 6                  | 10           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                         | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Actividades introdutorias               | Desenvolver o sentido da materia para que a aprendizaxe sexa unha actividade significativa para o alumno e poida ter un alcance do programa cos seus obxectivos e contidos. Espazo que atende á función de darlle coherencia aos fundamentos de natureza teórica dirixidos á produción artística crítica.                                                                                                                                           |
| Presentacións/exposicións               | Espazo para a exposición de propostas de traballo que supón establecer a relación íntima entre teoría e produción artística, ao tempo de estimular a capacidade de ordenación argumental, así como a verbalización de conceptos e pensamento. Consideración da corrección e pertinencia das propostas de traballo recibidas de cada alumno, así como de establecer o ordenamento dos procesos de produción.                                         |
| Traballos de aula                       | Espazo para establecer relacións entre o coñecemento novo e o que xa posúen o alumno e máis o grupo na consideración de que o coñecemento non é un produto individual, senón social. Espazo material de produción mediante recursos para a comprobación que atenden ás resolucións técnicas que definen o oficio. Abrir o proceso de correlación entre presupostos teóricos, ideolóxicos, discursivos, etc., e os aspectos de materialidade formal. |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Visionado de películas con contido relativo ás propostas teóricas e de produción propias da materia. Exercicios teóricos por escrito tipo test ou como comentarios sobre libros ou textos propostos na bibliografía.                                                                                                                                                                                                                                |
| Debates                                 | Espazo para a argumentación e verbalización crítica de aspectos controvertidos, teóricos e sociais que se dean no ámbito ideolóxico, conceptual ou plástico, relativos á natureza do exercicio e á súa produción artística. Vai dirixido á participación colectiva.                                                                                                                                                                                 |

## Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballos de aula | Definir os contidos de aprendizaxe atendendo ao punto de vista dos obxectivos e da capacidade do alumno, para lle facer significativa a materia na súa exposición, de maneira individualizada ou en pequenos grupos, de cara a un desenvolvemento harmónico co conxunto do grupo. En obradoiros, observar individualmente o proceso produtivo de cada alumno mediante a análise crítica dos procedementos e da discursividade dos medios desenvolvidos cara a un resultado coherente cos obxectivos establecidos. |

## Avaliación

|                   | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Cualificación                                                                                                                                                   |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballos de aula | Consistirá na avaliación continua no transcurso da docencia da materia. Valoraranse os seguintes aspectos: a evolución persoal, os procesos de desenvolvemento coherente das problemáticas xurdidas a partir do encontro creativo coas premisas teóricas e máis cos soportes técnicos abordados, a participación activa e o seguimento da materia, así como a actitude no obradoiro relativa á asistencia, puntualidade e aceptación da normativa dos procesos propostos desde o profesorado. O interese é o criterio personalizado nas diferentes actividades de estudo, creación, participación e análise da materia. Realizarase unha parte importante da cualificación final a partir dos resultados acadados na entrega dos distintos traballos (prácticos e teóricos) estipulados ao comezo e no transcurso da materia. | Pruebas escritas (ensayo, pruebas objetivas, resolución de problemas, pruebas de respuesta breve, pruebas tipo test, etc.)<br>20<br><br>Trabajos y proyectos 60 |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                              |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Atenderá ao apropiado nas respostas en tests e comentarios, así como á precisión no léxico e na capacidade argumental. A avaliación considerará a asistencia aos visionados cinematográficos, audicións musicais, etc. pola incidencia que estes terán no alcance teórico da materia, e pola eventual aplicación en exercicios prácticos. | Asistencia y participación en comentarios 10 |
| Debates                                 | Considerarase a pertinencia da participación nos debates, a achega de criterios fundamentados e a implicación.                                                                                                                                                                                                                            | Participación en los debates 10%             |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Para se presentar á segunda convocatoria é imprescindible achegar todos os traballos realizados ao longo do curso e estar en disposición de dar resposta a algún test por escrito no caso de non ter asistido aos controles teóricos, visionados cinematográficos, etc. que eventualmente se fixeran no cuatrimestre.

O exame propiamente dito terá en conta o tempo de que dispón o alumno para a súa execución. Para axilizar o seu desenvolvemento, o enunciado da proba pendurárase no taboleiro do curso, polo menos, unha semana antes.

O alumno que non estea presente quince minutos despois da hora establecida para o comezo do exame, será considerado non presentado.

PROBA DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 14 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

### Bibliografía. Fontes de información

BARTHES, R., **La cámara lúcida**, Paidós,,  
 BACIN, A., **¿Que es el cine?**, Ediciones Rialp,,  
 BENJAMIN, W., **Sobre la fotografía**, Pre-Textos,,  
 CARRERE, A. y SABORIT, J., **Retórica de la pintura**, Cátedra,  
 DUBOIS, P., **El acto fotográfico**, Paidós,  
 ECO, U., **La estructura ausente**, Lumen,  
 GREENBERG, C., **Arte y cultura**, Gustavo Gili,  
 KRAUSS, R., **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza Forma,  
 PULTZ, J., **La fotografía y el cuerpo**, Akal,  
 SONTAG, S., **Sobre la fotografía**, Edhasa,  
 ZUNZUNEGUI, S., **Pensar la imagen**, Cátedra,  
 VV.AA., **Nuevas Abstracciones**, Museo Nacional Reina Sofía,

BARTHES, R., *La cámara lúcida*, Paidós, 1994

BAZIN, A., *¿Qué es el cine?*, Ediciones Rialp, 1990

BERGER, J., *\_\_\_ Mirar*, Gustavo Gili, 2001

CARRERE, A. y SABORIT, J., *Retórica de la pintura*, Cátedra, 2000

GREENBERG, C., *Arte y cultura*, Gustavo Gili, 1979

KRAUSS, R., *La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos*, Alianza Forma, 1996

PULTZ, J., *La fotografía y el cuerpo*, Akal, 2003

SONTAG, S., *Sobre la fotografía*, Edhasa, 1981

ZUNZUNEGUI, S., *Pensar la imagen*, Cátedra, 1995

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

---

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

---

**Outros comentarios**

---

Recoméndase, de maneira específica e prioritaria, a asistencia e puntualidade nas clases presenciais.

---